

PRAWO ADMINISTRACYJNE

Dowody osobiste. Dokumenty paszportowe

DOWODY OSOBISTE

DOWÓD OSOBISTY

Dowód osobisty jest podstawowym dokumentem tożsamości obywatela RP.

Dowód osobisty jest dokumentem stwierdzającym tożsamość i obywatelstwo polskie osoby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych państw członkowskich UE, państw EOG nienależących do UE oraz państw niebędących stronami umowy o EOG, których obywatele mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi oraz na podstawie jednostronnych decyzji innych państw, uznających ten dokument za wystarczający do przekraczania ich granic.

Ponadto dowód osobisty uprawnia do przekraczania granic tych państw

PRAWO I OBOWIĄZEK POSIADANIA DOWODU

PRAWO DO POSIADANIA DOWODU - prawo do posiadania dowodu osobistego przysługuje każdemu obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej - bez względu na jego wiek i zdolność do czynności prawnych. Oprócz posiadania obywatelstwa polskiego nie sformułowano żadnych innych przesłanek materialnoprawnych.

W przypadku osób niemogących wyrazić swojej woli, wola wejścia w posiadanie dowodu osobistego wyrażana jest przez umocowanego przedstawiciela.

OBOWIĄZEK POSIADANIA DOWODU - pełnoletni obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, zamieszkujący na terytorium RP, jest obowiązany posiadać dowód osobisty.

DOWÓD OSOBISTY

ZASADA WYŁĄCZNOŚCI DOWODU OSOBISTEGO

Przepis art. 6 ust. 2 u.d.o. statuuje zasadę wyłączności dowodu osobistego - jako pojedynczego egzemplarza dokumentu, rozumianego jako przedmiot materialny. Każdy kolejny dokument spełniający wymogi co do treści i wymogi co do techniki sporządzenia jest oryginałem dowodu osobistego, wykluczającym możliwość skutecznego posługiwania się drugim dokumentem tego typu. Wydanie więcej niż jednego dowodu obywatelowi objęte jest sankcją nieważności dowodu osobistego.

DOWÓD OSOBISTY

OSOBISTY CHARAKTER DOWODU OSOBISTEGO

Na osobisty charakter dokumentu, jakim jest dowód osobisty zwraca uwagę przepis art. 6 ust. 3 u.d.o.

Osobisty charakter dowodu osobistego, pod względem formalnym, wyraża się w tym, że dokument zawiera wyłącznie dane dotyczące posiadacza, z wyłączeniem danych innych osób.

Aspekt materialny osobistego charakteru dowodu odnosi się do tytułu posługiwania się dowodem osobistym, który przysługuje wyłącznie jego posiadaczowi.

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

Zgodnie z art. 10a u.d.o., który wszedł w życie z dniem 4 marca 2019 r., dowód osobisty posiada **warstwę graficzną** oraz **warstwę elektroniczną**, przy czym wiarygodność danych zawartych w warstwie graficznej można potwierdzić poprzez ich porównanie z danymi zawartymi w warstwie elektronicznej.

Dowód osobisty umożliwia posiadaczowi uwierzytelnienie w usługach online za pomocą profilu osobistego, składanie podpisu osobistego oraz potwierdzanie obecności w określonym miejscu i czasie. Ponadto spełnia on wymogi dla kwalifikowanego urządzenia do składania podpisu elektronicznego [zgodnie z rozporządzeniem PE i Rady nr 910/2014].

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

WARSTWA GRAFICZNA dowodu osobistego zawiera:

- dane dotyczące osoby - nazwisko, imię lub imiona, nazwisko rodowe, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, płeć, wizerunek twarzy, numer PESEL, obywatelstwo
- dane dotyczące dowodu osobistego - serię i numer dowodu osobistego, datę wydania, datę ważności, oznaczenie organu wydającego dowód osobisty, numer CAN

NUMER CAN to numer dostępowy zamieszczony w postaci cyfr na awersie i w postaci kodu kreskowego na rewersie blankietu dowodu osobistego, którego podanie jest wymagane w celu nawiązania, za pośrednictwem czytnika kart, połączenia między warstwą elektroniczną dowodu osobistego a urządzeniem lub systemem teleinformatycznym.

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

WARSTWA ELEKTRONICZNA dowodu osobistego zawiera:

- dane zamieszczone w warstwie graficznej - zapisane w formie elektronicznej wraz z danymi uwierzytelniającymi te dane - z wyjątkiem numeru CAN
- certyfikat identyfikacji i uwierzytelnienia wraz z danymi umożliwiającymi identyfikację elektroniczną i uwierzytelnienie
- certyfikat podpisu osobistego wraz z danymi do składania podpisu
- certyfikat potwierdzenia obecności wraz z danymi umożliwiającymi jego użycie
- przestrzeń umożliwiającą zamieszczenie kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego

Warstwa elektroniczna dowodu osobistego jest zabezpieczona przed nieuprawnionym odczytem i nieuprawnioną zmianą danych w niej zamieszczonych, przy czym dane posiadacza zapisane w warstwie elektronicznej dowodu osobistego są zabezpieczone w sposób umożliwiający stwierdzenie, że zostały zamieszczone przez uprawniony do tego organ.

WARSTWA ELEKTRONICZNA

CERTYFIKAT IDENTYFIKACJI I UWIERZYTELNIENIA to poświadczenie elektroniczne służące do identyfikacji i uwierzytelnienia posiadacza dowodu osobistego, potwierdzające dane tego posiadacza, zamieszczone w warstwie elektronicznej dowodu osobistego osoby, która posiada pełną lub ograniczoną zdolność do czynności prawnych.

Dane potwierdzone przez certyfikat identyfikacji i uwierzytelnienia zawarte są w **PROFILU OSOBISTYM**.

CERTYFIKAT POTWIERDZENIA OBECNOŚCI to poświadczenie elektroniczne, które posiadacz dowodu osobistego wykorzystuje do potwierdzenia swojej obecności w określonym czasie i miejscu, potwierdzające dane tego posiadacza.

WARSTWA ELEKTRONICZNA

CERTYFIKAT PODPISU OSOBISTEGO to poświadczenie elektroniczne, które przyporządkowuje dane służące do walidacji podpisu osobistego do posiadacza dowodu osobistego, potwierdzające dane tego posiadacza i zamieszczane w warstwie elektronicznej dowodu osobistego osoby, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych i przy składaniu wniosku o wydanie dowodu osobistego wyraziła zgodę na zamieszczenie certyfikatu. Ponadto certyfikat podpisu osobistego może być zamieszczony w warstwie elektronicznej dowodu osobistego osoby małoletniej, która ukończyła 13. rok życia, jeżeli zgodę na zamieszczenie certyfikatu wyraził rodzic, opiekun prawny lub kurator tej osoby.

PODPIS OSOBISTY to zaawansowany podpis elektroniczny w rozumieniu art. 3 pkt 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE, weryfikowany za pomocą certyfikatu podpisu osobistego.

Opatrzanie danych podpisem osobistym wywołuje w stosunku do podmiotu publicznego skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu.

WARSTWA ELEKTRONICZNA

KODY CERTYFIKATÓW

Użycie certyfikatu identyfikacji i uwierzytelnienia oraz certyfikatu podpisu osobistego jest możliwe po uprzednim ustaleniu przez posiadacza dowodu osobistego kodów dla każdego z tych certyfikatów, co następuje w siedzibie organu gminy przy odbiorze dowodu osobistego lub w każdym czasie po jego odbiorze.

Po ustaleniu kodów, posiadacz dowodu osobistego może w każdym czasie dokonać zmiany kodów, a w przypadku zablokowania kodu posiadacz dowodu osobistego może odblokować certyfikat przy użyciu kodu odblokowującego, który otrzymał przy odbiorze dowodu osobistego. Tych czynności można dokonać w dowolnym organie gminy lub przy użyciu przeznaczonej do tego aplikacji.

WARSTWA ELEKTRONICZNA

KWALIFIKOWANY CERTYFIKAT PODPISU OSOBISTEGO

Zamieszczenie w dowodzie osobistym kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego wraz z danymi do składania tego podpisu oraz korzystanie z tego podpisu odbywa się na podstawie umowy posiadacza dowodu osobistego oraz dostawcy usługi zaufania.

W przypadku unieważnienia dowodu osobistego skutkującego niemożnością korzystania z tego certyfikatu Skarb Państwa nie ponosi kosztów związanych z zakupem nowego kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego.

WARSTWA ELEKTRONICZNA

Data końca okresu ważności certyfikatu podpisu osobistego, certyfikatu identyfikacji i uwierzytelnienia oraz certyfikatu potwierdzenia obecności jest tożsama z datą ważności dowodu osobistego, chyba że dojdzie do unieważnienia warstwy elektronicznej dowodu osobistego.

UNIEWAŻNIENIE WARSTWY ELEKTRONICZNEJ DOWODU OSOBISTEGO

Minister właściwy do spraw wewnętrznych w przypadku uzasadnionego podejrzenia naruszenia bezpieczeństwa wykorzystania warstwy elektronicznej dowodu osobistego unieważnia certyfikaty, przy zachowaniu ważności warstwy graficznej dowodu osobistego. Unieważnienie może dotyczyć wszystkich posiadaczy dowodów osobistych lub grupy posiadaczy dowodów osobistych o tych samych cechach zabezpieczeń. Minister może określić czas, w którym będą wydawane dowody osobiste niezawierające w warstwie elektronicznej danych, o których mowa w art. 12a ust. 1 pkt 2-4 u.d.o.

WARSTWA ELEKTRONICZNA

ZAWIESZENIE I COFNIĘCIE ZAWIESZENIA CERTYFIKATÓW

Zgłoszenia zawieszenia lub cofnięcia zawieszenia certyfikatów zamieszczonych w warstwie elektronicznej dowodu osobistego dokonuje posiadacz dowodu osobistego mający pełną zdolność do czynności prawnych, który czasowo utracił kontrolę nad dokumentem. W imieniu osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych lub posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych zgłoszenia dokonuje rodzic, opiekun prawny lub kurator. Ponadto zgłoszenia może dokonać pełnomocnik legitymujący się pełnomocnictwem szczególnym do dokonania takiej czynności.

Zgłoszenie zawiera dane posiadacza dowodu osobistego - imię lub imiona, nazwisko oraz numer PESEL. Zgłoszenia można dokonać w formie dokumentu elektronicznego [po opatrzeniu kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym], przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu posiadacza dowodu osobistego oraz osobiście w siedzibie organu dowolnej gminy, w formie pisemnej [po opatrzeniu własnoręcznym czytelnym podpisem zgłaszającego].

WARSTWA ELEKTRONICZNA

Certyfikaty zamieszczone w warstwie elektronicznej dowodu osobistego podlegają zawieszeniu na okres nie dłuższy niż 14 dni, licząc od dnia dokonania zgłoszenia. Jeżeli w tym okresie nie nastąpi cofnięcie zawieszenia tych certyfikatów, certyfikaty te oraz dowód osobisty podlegają unieważnieniu z mocy prawa.

Zawieszenie certyfikatu identyfikacji i uwierzytelnienia, certyfikatu podpisu osobistego lub certyfikatu potwierdzenia obecności powoduje zawieszenie ważności dowodu osobistego. Podpis osobisty posiadacza dowodu osobistego złożony w okresie zawieszenia albo po unieważnieniu certyfikatu podpisu osobistego nie wywołuje skutków prawnych. Późniejsze cofnięcie zawieszenia certyfikatu nie wpływa na ważność czynności dokonanej w okresie zawieszenia.

Certyfikaty, zamieszczone w warstwie elektronicznej dowodu osobistego zawiesza i cofa to zawieszenie minister właściwy do spraw wewnętrznych.

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

Postępowanie zakończone czynnością wydania dowodu prowadzone jest **wyłącznie na wniosek**. Jest to przepis bezwzględnie obowiązujący, dlatego wydanie dowodu osobistego, które miałyby charakter czynności podjętej z urzędu, stanowi naruszenie prawa.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 u.d.o. organem właściwym do przyjęcia wniosku o wydanie dowodu osobistego jest **organ dowolnej gminy**, a zatem ustawodawca zrezygnował z ustalenia właściwości miejscowej. Termin na załatwienie sprawy przez organ gminy wynosi **30 dni - od dnia złożenia wniosku**.

Wniosek o wydanie dowodu osobistego może złożyć osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych. Osobą składającą wniosek jest osoba, która dopełnia czynności procesowej przed organem gminy, a zatem nie musi być ona tożsama z osobą ubiegającą się o wydanie dowodu.

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

W przypadku, gdy osobą ubiegającą się o wydanie dowodu jest osoba nieposiadająca pełnej zdolności do czynności prawnych, czynność złożenia wniosku powinna być dopełniona przez przedstawiciela ustawowego, którym jest rodzic, opiekun prawny lub kurator. Wyjątek w tym zakresie dotyczy osoby niepełnoletniej, która może samodzielnie złożyć wniosek - nie wcześniej niż 30 dni przed dniem, w którym ukończy 18 lat.

Gdy w siedzibie organu gminy wniosek składany jest przez przedstawiciela ustawowego osoby nieposiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych wymagana jest, zgodnie z art. 27 u.d.o. obecność osoby, w której imieniu składany jest wniosek. Wyjątkiem od zasady osobistego stawiennictwa jest sytuacja, gdy osobą ubiegającą się o wydanie dowodu osobistego jest dziecko, które nie ukończyło 5 lat.

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

PRZYJĘCIE WNIOSKU W MIEJSCU POBYTU WNIOSKODAWCY

Odrębny przypadek złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego reguluje przepis art. 26 u.d.o - dotyczy on sytuacji, gdy złożenie wniosku jest niemożliwe ze względu na chorobę, niepełnosprawność lub inną niedającą się usunąć przeszkodę w osobistym stawiennictwie w siedzibie organu w celu złożenia wniosku. W takich przypadkach organ gminy może przyjąć wniosek w miejscu pobytu danej osoby.

Ustawa wskazuje na dwa przypadki, w których organ może nie przyjąć wniosku w miejscu pobytu wnioskodawcy:

- okoliczności mogą nie pozwalać na przyjęcie wniosku - na przykład w chwili stawiennictwa pracownika urzędu organu gminy wnioskodawca nie jest w stanie zakomunikować swojej woli ze względu na nasilenie choroby - wówczas nie dochodzi do zainicjowania postępowania
- dochodzi do ustalenia, że stan wnioskodawcy nie uniemożliwia dokonania czynności w formie pisemnej lub formie dokumentu elektronicznego - wówczas organ poucza o możliwości złożenia wniosku w zwykłym trybie

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

FOTOGRAFIA ZAŁĄCZONA DO WNIOSKU

Do wniosku należy załączyć fotografię wizerunku twarzy osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego, która po odpowiednim procesie technicznym zostaje włączona do treści warstwy graficznej dowodu osobistego. Podstawowym wymogiem co do zdjęcia jest zupełne uwidocznienie twarzy od fotografowanej strony. Fotografia powinna przedstawiać wizerunek osoby bez nakrycia głowy oraz okularów z ciemnymi szklami.

W art. 29 ust. 2 i 3 u.d.o wskazano przyczyny usprawiedliwiające odstępstwo od tych wymogów:

- możliwe jest załączenie do wniosku fotografii osoby w okularach z przyciemnionymi szklami, jeżeli wniosek dotyczy osoby z wrodzonymi lub nabytymi wadami wzroku
- możliwe jest dołączenie do wniosku fotografii osoby w nakryciu głowy, jeżeli jest to związane ze względami religijno-wyznaniowymi

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

ODBIÓR DOWODU OSOBISTEGO

Odbiór dowodu następuje osobiście w siedzibie organu gminy, w którym został złożony wniosek. Osobistego stawiennictwa podczas odbioru dowodu osobistego wymaga się także, jeżeli posiadaczem dowodu jest osoba nieposiadająca pełnej zdolności do czynności prawnych. Nie dotyczy to osób, które nie ukończyły 5 roku życia, a także osób obecnych w siedzibie organu gminy w chwili składania wniosku o wydanie dowodu osobistego.

Odrębny tryb dotyczy sytuacji, gdy złożenie wniosku odbyło się w trybie z art. 26 ust. 1 u.d.o. Wówczas odbioru dowodu osobistego może dokonać pełnomocnik, który musi legitymować się pełnomocnictwem szczególnym do dokonania odbioru dowodu osobistego.

Formalizacja czynności odbioru dowodu osobistego wynika z nakazu dokumentowania na piśmie odbioru dowodu osobistego - w formie formularza. Wydanie dowodu ma formę czynności materialno - technicznej.

ODMOWA WYDANIA DOWODU OSOBISTEGO

ODMOWA WYDANIA DOWODU OSOBISTEGO przyjmuje formę decyzji administracyjnej, która posiada rygor natychmiastowej wykonalności. Przesłanki materialnoprawne wydania decyzji o odmowie wydania dowodu osobistego zostały zawarte w art. 32 u.d.o.

Odmowa wydania dowodu osobistego następuje w dwóch przypadkach:

- niespełniania wymogów przez fotografię załączoną do wniosku w formie dokumentu elektronicznego
- złożenia wniosku z naruszeniem innych przepisów ustawy o dowodach osobistych - decyzja o odmowie wydania dowodu osobistego można wydać jedynie wówczas, gdy wcześniej nie doszło do odmowy przyjęcia wniosku

Od decyzji o odmowie wydania dowodu osobistego przysługuje odwołanie do wojewody. Odwołanie jest rozpatrywane w terminie 14 dni od dnia jego wniesienia.

WYMIANA DOWODU OSOBISTEGO

WYMIANA DOWODU OSOBISTEGO polega na zastąpieniu jednego, dotychczasowego dowodu osobistego kolejnym - a zatem posiadacz dowodu osobistego, przestając korzystać z dotychczasowego dokumentu, tracącgo zdolność poświadczania zawartych w nim danych, obejmuje faktyczne władztwo nad innym, który taką zdolność nabywa.

Wprawdzie art. 46 u.d.o. posługuje się pojęciem wydania dowodu osobistego, które obejmuje semantycznie tylko końcową część procesu wymiany, to nie ma wątpliwości, że chodzi tu o wydanie dokumentu, który zastąpi dotychczasowy dowód, a więc o jego wymianę.

WYMIANA DOWODU OSOBISTEGO

Przepis art. 46 u.d.o. wymienia enumeratywnie przesłanki wymiany dowodu. Obejmują one przypadki, które mogą mieć różny charakter prawny:

- podstawy związane z prawnymi właściwościami dowodu osobistego - upływ terminu ważności, zmiana danych zawartych w dowodzie osobistym, unieważnienie certyfikatów warstwy elektronicznej dowodu osobistego, żądanie wymiany dowodu osobistego na dowód osobisty z warstwą elektroniczną [i inne z art. 46 ust. 1 pkt 4b u.d.o.]
- podstawa związana z dezaktualizacją danych uwidocznionych, będącą wynikiem upływu czasu - zmiana wizerunku twarzy w stosunku do wizerunku zamieszczonego w dowodzie, w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację posiadacza
- podstawy związane z materialnym charakterem dowodu - utrata dowodu osobistego, uszkodzenie dowodu osobistego w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację, przekazanie znalezionej dowodu osobistego przez osobę trzecią

W przypadku podstawy związanej z upływem terminu ważności o wydanie nowego dowodu osobistego należy wystąpić co najmniej 30 dni przed upływem terminu ważności dowodu. W pozostałych przypadkach - niezwłocznie.

UTRATA WAŻNOŚCI DOWODU OSOBISTEGO

UTRATA WAŻNOŚCI, następująca *ex lege*, związana jest z upływem terminu ważności dowodu osobistego. Dowód osobisty nie jest dokumentem ważnym bezterminowo, a więc traci on swoją ważność z upływem terminu prawa materialnego, którego bieg rozpoczyna się z dniem wydania. Utraty ważności nie należy utożsamiać z obciążeniem dowodu wadą nieważności - upływ terminu ważności powoduje wyłącznie utratę waloru skutecznego posługiwania się dowodem osobistym, który został prawidłowo wydany.

Zasadą jest, że ważność dowodu osobistego trwa przez okres **10 lat** - dotyczy osób, które w dniu wydania dowodu osobistego mają ukończone 5 lat. Natomiast dowód osobisty wydany osobie, która nie ukończyła 5 roku życia, jest ważny okres **5 lat** od dnia wydania.

UNIEWAŻNIENIE DOWODU OSOBISTEGO

UNIEWAŻNIENIE jest instytucją prawa administracyjnego materialnego, której funkcją jest pozbawienie skuteczności dokumentu służącego do długotrwałego poświadczania faktów i dopełniania czynności prawnych.

Unieważnienie dowodu osobistego następuje w drodze **czynności materialno - technicznej** - takie stanowisko wynika z orzecznictwa sądów administracyjnych [zob. wyroku WSA w Białymstoku z dnia 17 maja 2012 r. - II SA/Bk 71/12].

Unieważnienie może nastąpić **wyłącznie w okresie ważności dowodu osobistego** i wywołuje skutki *ex nunc*. Przepis art. 50 ust. 1 u.d.o. ma charakter bezwzględnie obowiązujący, a więc spełnienie choćby jednej ze wskazanych przesłanek rodzi po stronie organu obowiązek unieważnienia dokumentu.

UNIEWAŻNIENIE DOWODU OSOBISTEGO

Przesłankami unieważnienia dowodu osobistego są:

- zmiana danych zawartych w dowodzie osobistym - nie dotyczy zmiany nazwy organu wydającego
- zmiana wizerunku twarzy w stosunku do wizerunku zamieszczonego w dowodzie osobistym w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację posiadacza dowodu osobistego
- utrata dowodu osobistego
- uszkodzenie dowodu osobistego w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację jego posiadacza
- przekazanie znalezionej dowodu osobistego do organu gminy lub konsula RP przez osobę trzecią
- unieważnienie certyfikatów warstwy elektronicznej dowodu osobistego
- żądanie wymiany dowodu osobistego na dowód osobisty z warstwą elektroniczną [i inne z art. 46 ust. 1 pkt 4b u.d.o.]
- ubezwłasnowolnienia całkowitego lub częściowego posiadacza dowodu osobistego, w którego dowodzie osobistym w warstwie elektronicznej został zamieszczony certyfikat podpisu osobistego
- utrata obywatelstwa polskiego
- zgon posiadacza dowodu
- wydanie decyzji o odmowie wydania dowodu osobistego - w przypadku gdy dowód został uprzednio wystawiony

UNIEWAŻNIENIE DOWODU OSOBISTEGO

W art. 50 ust. 3 u.d.o. uregulowano moment, w którym następuje unieważnienie dowodu osobistego i powiązano go każdorazowo z dniem, w którym nastąpiło zdarzenie uzasadniające unieważnienie dowodu. Natura zdarzeń rodzących skutek unieważnienia wskazuje, że mogą one nastąpić w tej samej chwili, co unieważnienie albo mogą występować z pewnym wyprzedzeniem w stosunku do daty unieważnienia.

Natomiast w przypadku zmiany danych, o ile nie nastąpiło unieważnienie w związku z przekazaniem nowego dowodu osobistego, unieważnienie następuje po upływie 4 miesięcy od zaistnienia okoliczności zmiany danych.

Właściwość miejscową organu przypisano do cechy zdarzenia, jakie determinuje konieczność unieważnienia dokumentu.

STWIERDZENIE NIEWAŻNOŚCI DOWODU OSOBISTEGO

STWIERDZENIE NIEWAŻNOŚCI DOWODU OSOBISTEGO stanowi sankcję administracyjną wymierzoną posiadaczowi dowodu osobistego który wyłudził poświadczenie nieprawdziwych danych w dowodzie osobistym, przedstawiając organowi w toku postępowania dane nieodpowiadające rzeczywistości.

Przyczyna podania obiektywnie nieprawdziwych danych nie ma większego znaczenia dla rezultatu postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności dowodu [ODPOWIEDZIALNOŚĆ ADMINISTRACYJNA], ale może mieć znaczenie dla ewentualnej ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ osoby, która wyłudza poświadczenie nieprawdy w dowodzie osobistym.

Stwierdzenie nieważności dowodu osobistego wywołuje skutki z mocą wsteczną [*ex tunc*] i następuje w prawnej formie decyzji administracyjnej. Odwołanie od decyzji o stwierdzeniu nieważności dowodu osobistego podlega rozpatrzeniu przez organ II instancji w terminie 14 dni od jego złożenia.

**DOKUMENTY
PASZPORTOWE**

RODZAJE DOKUMENTÓW PASZPORTOWYCH

**DOKUMENTY
PASZPORTOWE**

```
graph TD; A[DOKUMENTY PASZPORTOWE] --> B[PASZPORT]; A --> C[PASZPORT TYMCZASOWY]; A --> D[PASZPORT DYPLOMATYCZNY]; A --> E[PASZPORT SŁUŻBOWY MSZ];
```

PASZPORT

**PASZPORT
TYMCZASOWY**

**PASZPORT
DYPLOMATYCZNY**

**PASZPORT
SŁUŻBOWY
MSZ**

PASZPORT

Dokument paszportowy, w tym paszport, uprawnia do przekraczania granicy i pobytu za granicą oraz poświadcza obywatelstwo polskie, a także tożsamość osoby w nim wskazanej - w zakresie danych, które zawiera dokument paszportowy. W okresie swojej ważności, dokumenty paszportowe stanowią własność Rzeczypospolitej Polskiej.

Paszport ma formę książeczki - ich zapewnienie i sporządzanie paszportów należy do kompetencji ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Poprzez sporządzenie paszportu należy rozumieć przeniesienie danych osobowych i biometrycznych osoby ubiegającej się o wydanie dokumentu paszportowego do książeczki paszportowej - w postaci graficznej i elektronicznej.

PRAWO DO OTRZYMANIA PASZPORTU

Prawo do otrzymania paszportu przysługuje każdemu obywatelowi RP, choć może być on pozbawiony tego prawa bądź też prawo do otrzymania paszportu może być ograniczone na podstawie szczegółowych przepisów.

PASZPORT

ZAKRES DANYCH ZAWARTYCH W PASZPORCIE

W paszporcie zamieszcza się nazwisko, imiona, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, płeć, wizerunek twarzy posiadacza, podpis posiadacza, datę wydania i datę upływu ważności paszportu, serię i numer paszportu, numer PESEL i nazwę organu wydającego, a także dane biometryczne.

Podpisu nie zamieszcza się w paszporcie wydawanym osobie małoletniej, która nie ukończyła 13 lat, a także w paszporcie wydawanym osobie, która ukończyła 13 lat, ale z powodu niepełnosprawności nie może złożyć podpisu samodzielnie.

Obrazu linii papilarnych nie zamieszcza się w paszporcie wydawanym osobom małoletnim, które nie ukończyły 12 lat, a także osobom, od których pobranie odcisków palców jest fizycznie niemożliwe.

PASZPORT

Organem paszportowym właściwym do wydania paszportu zwykłego jest wojewoda lub konsul. Paszport wydaje lub odmawia jego wydania wojewoda do którego wpłynął wniosek. Natomiast konsul jest organem właściwym do wydawania paszportów dla osób przebywających poza granicami RP. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, zgodnie z art. 44 u.d.p., paszport może być wydany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Dokument paszportowy, w tym paszport, wydawany jest zawsze na wniosek osoby pełnoletniej - po przedłożeniu wymaganych dokumentów, pobraniu danych biometrycznych i uiszczeniu opłaty.

Do wypełnionego wniosku należy dołączyć dowód uiszczenia opłaty, a w przypadku skorzystania z ulgi lub zwolnienia z opłaty- należy przedstawić do wglądu odpowiedni dokument uprawniający do ulgi lub zwolnienia z opłaty. Ponadto należy dołączyć, wykonaną w ciągu 6 ostatnich miesięcy, kolorową fotografię na jasnym jednolitym tle o wymiarach 35 x 45 mm. Fotografia ma przedstawiać osobę w pozycji frontalnej bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami, patrzącą na wprost z otwartymi oczami, nieprzesłoniętymi włosami, naturalnym wyrazem twarzy i zamkniętymi ustami.

WYDANIE PASZPORTU

Wniosek o wydanie paszportu powinien być złożony osobiście. Przy składaniu wniosku wymaga się osobistego stawiennictwa ubezwłasnowolnionego oraz małoletniego, o ile ukończył 5 rok życia.

W przypadku osoby małoletniej - wniosek składają rodzice lub opiekunowie prawni. Wniosek może złożyć jeden z rodziców, dołączając pisemną zgodę drugiego z rodziców, którego podpis poświadczony jest przez organ paszportowy lub notariusza - chyba że na podstawie orzeczenia sądu jeden z rodziców został pozbawiony władzy rodzicielskiej lub władza ta została ograniczona. W przypadku braku zgodności stanowisk rodziców lub niemożności uzyskania zgody jednego z nich, zgodę na wydanie dokumentu paszportowego zastępuje orzeczenie sądu rodzinnego. Jeżeli uzyskanie zgody jednego z rodziców jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, dokument paszportowy za granicą może być wydany za zgodą tylko jednego z rodziców, o ile przemawia za tym dobro małoletniego.

WYDANIE PASZPORTU

POBRANIE DANYCH BIOMETRYCZNYCH

Pobranie danych biometrycznych oznacza **pobranie odcisków palców** i odbywa się w trakcie procedury przyjmowania wniosku o wydanie paszportu, przy użyciu elektronicznego urządzenia przeznaczonego do pobierania odcisków palców.

Pobierane są **odciski palców wskazujących obu dłoni**, a jeżeli linie papilarne tych palców są nieczytelne lub brak jest jednego z palców - odciski pobiera się kolejno z pary palców środkowych, serdecznych lub pary kciuków. Jeżeli osoba nie posiada jednej dłoni lub nie posiada pary odpowiadających sobie palców, wówczas pobiera się odcisk palca wskazującego jednej dłoni, a jeżeli jest to niemożliwe odpowiednio palca środkowego, serdecznego lub kciuka.

Informację o tym, z których palców pobrano odciski lub informację o braku możliwości pobrania odcisków palców organ paszportowy odnotowuje we wniosku o wydanie paszportu.

WYDANIE PASZPORTU

OPŁATA ZA PASZPORT

Paszport wydawany jest odpłatnie, a opłaty za wydanie dokumentów paszportowych stanowią dochód budżetu państwa. Wysokość opłat reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 lutego 2010 r w sprawie opłat za wydanie dokumentu paszportowego oraz ich zwrotu. Opłata pobierana za wydanie paszportu wynosi 140 zł, a w przypadku, gdy paszport wydawany jest małoletniemu, który w dniu złożenia wniosku nie ukończył 13 roku życia - opłata wynosi 60 zł

Zgodnie z art. 9 u.d.p., nie pobiera się opłaty od osób które w dniu złożenia wniosku mają ukończone 70 lat, osób przebywających w domach pomocy społecznej lub w zakładach opiekuńczych albo korzystających z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych jeżeli wyjazd za granicę następuje w celu długotrwałego leczenia lub w związku z koniecznością poddania się operacji, osób które złożyły wniosek o wymianę paszportu z powodu jego wady technicznej oraz żołnierzy wyznaczonych do pełnienia służby poza granicami państwa [nie dotyczy żołnierzy zawodowych].

WYDANIE PASZPORTU

W art. 8 ust. 1 u.d.p. sformułowano katalog osób, którym przysługuje ulga w opłacie za wydanie paszportu. W razie zbiegu tytułów uprawniających do ulgi w opłacie za wydanie paszportu przysługuje tylko jedna ulga w opłacie.

Katalog obejmuje:

- emerytów rencistów oraz osoby niepełnosprawne [w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych] a także współmałżonków tych osób pozostających na ich wyłącznym utrzymaniu - 50% opłaty
- osoby przebywające w domach pomocy społecznej lub w zakładach opiekuńczych albo korzystające z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych - 50% opłaty
- kombatantów [oraz inne osoby do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego] - 50% opłaty
- osoby małoletnie do czasu podjęcia ustawowo określonego obowiązku szkolnego, uczniów i studentów - 50% opłaty
- członków rodzin wielodzietnych [w rozumieniu ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny], jeżeli posiadają Kartę Dużej Rodziny
 - ◆ dzieci - 75% opłaty
 - ◆ rodziców oraz małżonków rodziców - 50% opłaty

WYDANIE PASZPORTU

Przepisy przewidują, że opłata za wydanie paszportu ulega obniżeniu, gdy wymiana paszportu następuje z powodu zmiany lub konieczności sprostowania danych dotyczących imienia, nazwiska, daty i miejsca urodzenia, płci lub numeru PESEL, bądź z powodu zmiany wyglądu posiadacza, mogącej utrudnić ustalenie jego tożsamości, bądź braku miejsca na umieszczanie w paszporcie wiz lub stempli poświadczających przekroczenie granicy. W takim przypadku opłata jest ustalana przez odjęcie od opłaty obowiązującej w dniu złożenia wniosku

- 1/10 opłaty za każdy pełny rok pozostający do upływu ważności paszportu w przypadku paszportu ważnego przez okres 10 lat
- 1/5 opłaty za każdy pełny rok pozostający do upływu ważności paszportu w przypadku paszportu ważnego przez okres 5 lat

Ponadto przepisy przewidują także specjalną wysokość opłaty w wypadku gdy paszport został utracony lub zniszczony z przyczyn zawinionych przez jego posiadacza. Wówczas opłatę podwyższa się o 200% opłaty obowiązującej w dniu złożenia wniosku o nowy paszport. Przepisów tych nie stosuje się do osób zwolnionych z opłaty za wydanie paszportu - z wyjątkiem osób które złożyły wniosek o wymianę paszportu z powodu jego wady technicznej.

WYDANIE PASZPORTU

Należy zaznaczyć, że w przypadku wydania paszportu przez konsula opłata określona jest przez przepisy wykonawcze, wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. - Prawo konsularne. Obecnie zawarte są one w rozporządzeniu Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 18 grudnia 2015 r w sprawie opłat konsularnych. Opłaty określone są w euro, a następnie przeliczane na walutę, w której są przyjmowane. Przeliczenie dokonywane jest na podstawie kursu referencyjnego tej waluty w stosunku do euro, obowiązującego w ostatnim dniu poprzedniego miesiąca, ogłaszanego przez Europejski Bank Centralny.

Zgodnie z taryfą opłat konsularnych:

- opłata za wydanie paszportu wynosi 110 euro
- opłata za wydanie paszportu osobie małoletniej, która w dniu złożenia wniosku o wydanie paszportu nie ukończyła 13 roku życia wynosi 70 euro
- opłata za wydanie paszportu przed upływem terminu ważności dotychczas posiadanego paszportu, jeżeli paszport został utracony lub zniszczony z przyczyn zawinionych przez jego posiadacza wynosi 330 euro

WYDANIE PASZPORTU

ODBIÓR PASZPORTU

Odbiór paszportu następuje **osobiście**, ze względu na zawarte w nim dane biometryczne. Od wymogu osobistego stawiennictwa odstępuje się w przypadku małoletniego lub osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie. W takim przypadku odbioru może dokonać jeden z rodziców lub opiekun ustanowiony przez sąd.

Osoba odbierająca dokument paszportowy sprawdza za pomocą czytnika elektronicznego, czy dane osobowe i biometryczne zamieszczone w tym dokumencie są zgodne ze stanem faktycznym.

Przy odbiorze paszportu **przedkłada się** dotychczas posiadany dokument paszportowy, który zostaje anulowany przez **przedziurkowanie całości książeczki paszportowej [z wyłączeniem stron zawierających ważne wize]** oraz **przecięcie trzeciej okładki paszportu od połowy dowolnej krawędzi do środka okładki**. Anulowany paszport zwraca się wnioskodawcy. Osoba odbierająca dokument potwierdza jego odbiór poprzez wpisanie daty i złożenie **własnoręcznego podpisu** na wniosku o wydanie paszportu.

PASZPORT

ZASADA WYŁĄCZNOŚCI PASZPORTU

Generalną zasadą jest zasada wyłączności paszportu - a zatem obywatel może posiadać tylko jeden dokument paszportowy danego typu.

Wyjątkowo możliwe jest wydanie tej samej osobie drugiego paszportu. Wyjątek ten może być uzasadniony względami ochrony życia i zdrowia tej osoby, poważnymi trudnościami w prowadzeniu przez nią działalności humanitarnej, a także względami bezpieczeństwa państwa. Ponadto obejmuje on sytuacje, w których posiadanie w paszporcie wiz lub stempli potwierdzających przekraczanie granicy lub pobyt na terytorium innego państwa, uniemożliwia lub znacznie utrudnia wjazd na terytorium innego państwa.

Okres ważności drugiego paszportu wynosi dwa lata od dnia jego wydania.

ODMOWA WYDANIA PASZPORTU

ODMOWA WYDANIA PASZPORTU następuje na wniosek sądu prowadzącego postępowanie w sprawie karnej lub karnej skarbowej przeciwko osobie ubiegającej się o paszport albo prowadzącego postępowanie w sprawie nieletniego lub postępowanie cywilne, a także na wniosek organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze lub organu postępowania wykonawczego.

Odmowa wydania paszportu ma charakter obligatoryjny, choć w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem tej osoby konsul może wydać paszport tymczasowy, o czym informuje organ występujący z wnioskiem.

Odmowa wydania paszportu następuje w drodze **decyzji administracyjnej**.

WYMIANA PASZPORTU

W przypadku zmiany lub konieczności sprostowania danych dotyczących nazwiska, imion, daty i miejsca urodzenia, płci lub numeru PESEL, posiadacz paszportu powinien wystąpić o wymianę paszportu w ciągu 30 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji administracyjnej lub prawomocnego orzeczenia sądu stwierdzającego zmianę albo sporządzenia aktu małżeństwa stwierdzającego zmianę nazwiska.

W przypadku obywateli polskich przebywających za granicą termin ten wynosi 90 dni.

UTRATA WAŻNOŚCI PASZPORTU

Paszport jest ważny przez 10 lat od daty jego wydania, a w przypadku paszportu wydanego małoletniemu, który nie ukończył 13 lat - termin ważności paszportu wynosi 5 lat od daty jego wydania.

Dokument paszportowy traci ważność z dniem zawiadomienia o jego utracie, zniszczeniu lub znalezieniu, z dniem utraty obywatelstwa polskiego, z dniem śmierci posiadacza oraz po upływie 60 dni od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia stwierdzającego zmianę danych lub sporządzenia aktu małżeństwa.

W razie śmierci posiadacza paszport zwracany jest kierownikowi USC lub organowi paszportowemu przez osobę zgłaszającą zgon lub inną osobę posiadającą paszport osoby zmarłej.

UNIEWAŻNIENIE PASZPORTU

UNIEWAŻNIENIE PASZPORTU następuje na wniosek sądu prowadzącego postępowanie karne lub postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe, postępowanie w sprawie nieletniego lub postępowanie cywilne albo organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze lub postępowanie wykonawcze w sprawie karnej

Unieważnienie następuje również wówczas, gdy paszport został wydany z naruszeniem przepisów ustawy, jak również unieważnieniu podlega, na wniosek sądu prowadzącego postępowanie, paszport małoletniego, co do którego ma zostać wydane orzeczenie w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej.

Posiadacz unieważnionego dowodu ma obowiązek zwrotu dokumentu organowi paszportowemu.

UNIEWAŻNIENIE PASZPORTU

Unieważnienie paszportu przyjmuje prawną formę decyzji administracyjnej. Unieważnienia dokonuje wojewoda właściwy miejscowo ze względu na miejsce zameldowania na pobyt stały lub czasowy, a w razie braku takiego miejsca - wojewoda właściwy miejscowo ze względu na miejsce ostatniego zameldowania na pobyt stały lub czasowy, a za granicą konsul.

W razie unieważnienia paszportu przysługuje zwrot opłaty w wysokości 1/10 opłaty za każdy pełny rok objęty unieważnieniem, a w przypadku paszportów o krótszym terminie ważności odpowiednio 1/5 i 1/2 opłaty. Wysokość opłaty podlegająca zwrotowi może być ustalona w decyzji o unieważnieniu paszportu.

PASZPORT TYMCZASOWY

Paszport tymczasowy to szczególna forma dokumentu paszportowego, wydawanego przez wojewodów i konsulów, która przysługuje obywatelowi w przypadkach nagłych, związanych z chorobą lub pogrzebem członka rodziny, a także związanych z prowadzoną działalnością zawodową.

Ponadto przysługuje one także obywatelowi przebywającemu za granicą na czas oczekiwania przez niego na doręczenie paszportu sporządzonego w kraju. Paszport tymczasowy przysługuje również osobom przebywającym czasowo w Polsce lub za granicą na powrót do miejsca stałego pobytu, a także wydawany jest osobom od których pobranie odcisków palców jest fizycznie niemożliwe, ale przeszkoda ma charakter czasowy i przemijający.

Dopuszcza się możliwość wydania paszportu tymczasowego z urzędu osobom przebywającym za granicą, które nie posiadają dokumentu paszportowego jeżeli przemawiają za tym ważne okoliczności.

PASZPORT TYMCZASOWY

W odróżnieniu od paszportu zwykłego, paszport tymczasowy nie zawiera cech biometrycznych i nie jest wyposażony w mikroprocesor. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się wydawanie przez konsula paszportu tymczasowego bez zamieszczania w tym paszporcie numeru PESEL. Taki paszport tymczasowy może być wydany małoletniemu urodzonemu za granicą, obywatelowi polskiemu zamieszkałemu poza okręgiem konsularnym, a także obywatelowi polskiemu stale zamieszkałemu w okręgu konsularnym, któremu do chwili złożenia wniosku o paszport nie został nadany numer PESEL.

Paszport tymczasowy jest ważny przez okres w nim wskazany, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od daty jego wydania.

Za wydanie paszportu tymczasowego pobiera się opłatę w wysokości 30 zł. W przypadku wydawania paszportu tymczasowego przez konsula opłata za wydanie paszportu tymczasowego osobie wynosi 40 euro, a w przypadku osoby małoletniej - 30 euro. Opłata za wydanie paszportu tymczasowego na czas oczekiwania na doręczenie paszportu sporządzonego w RP osobie, która w dniu złożenia wniosku o wydanie paszportu nie ukończyła 70 roku życia, wynosi 15 euro.

ZAGADNIENIA DO INDYWIDUALNEGO OPRACOWANIA:

- ☐ Rejestr Dowodów Osobistych - zakres gromadzonych danych oraz organy właściwe
- ☐ paszport dyplomatyczny - zasady i tryb wydania oraz organy właściwe
- ☐ paszport służbowy MSZ - zasady i tryb wydania oraz organy właściwe

ZADANIE DODATKOWE:

Osoby chętne mogą wypełnić tabelę podsumowującą wiadomości na temat dowodów osobistych i paszportów. Najwyżej ocenione prace [nie więcej niż 20% w każdej grupie] zostaną nagrodzone "plusem" i mogą stanowić dla Państwa materiał do powtórzenia wiadomości przed kolokwium. Pracę można przesłać mailem lub poprzez wiadomość prywatną w Microsoft Office. Proszę o podanie numeru indeksu w nazwie pliku.